

Cseremisiz szótár.

1. Források jegyzéke.

- Bál. = BÁLINT GÁBOR kazáni tatár szótár (Bpest, 1877.).
Bd. = BUDENZ JÓZSEF Erdei s hegyi cseremisiz szótár (Pest, 1866.).
Bk. — Букваръ для луговыхъ черемисъ (Kazan, 1890.).
Bko. = id. (Kazan, 1873.).
B. = Novum Testamentum čeremissicum (Pétervář, 1827.).
BM. = Máté etc.
Bud. = Budagov tatár szótára.
Car. = Разказы изъ священной исторіи ветхаго завѣта (a kazáni, carevokoksáji stb. kerületbeli v. ö. sub Заг. cseremisizek számára. Kazán, 1894.).
G. = GENETZ Ost-Tscheremissische Sprachstudien (Journ. Finno-Ougr. VII. Helsingissä 1889.).
Gn. = Genetz saját gyűjtése (ha Gn. mellett szám is van, akkor azt jelenti, hogy az illető szó a „Sprachstudien“-ben is előfordúl).
Ist. = Священная исторія ветхаго и новаго завѣта на луговомъ нарѣчій чер. языка (Kazan 1891.).
Joh. = János evangelioma az 1827-iki bibliában.
Km. = Краткій Катихизисъ (hegyi cseremisiz nyelven. Kazan 1871.).
Ks. = id. (mezei cseremisiz nyelven. Kazan, 1873.).
Krest. = Крещеніе Руси etc. (mezei cser. nyelven. Kazan, 1888.).
M. = Первоначальный учебникъ Русскаго языка для горныхъ черемисъ (Kazan, 1892.).
Máté = Святое Евангеліе отъ Матѳея (mezei cser. nyelven. Kazan, 1882.).
NyK. = Nyelvtudományi Közlemények.
Ocs. = Священная исторія ветхаго завѣта, на восточно-черемисскомъ нарѣчій (Kazan, 1879.).

Ostr. = OSTROUMOFF: Татарско Русскій словарь (Kazan, 1892.).

P. = Volmari Porkka's Tscheremissische Texte herausgegeben von A. Genetz. (Journ. Finno-Ougr. XIII. Helsingissä 1895.) [P. a *Morki* falubeli; Pn. a *Nöröp-sola* falubeli; Pu. az *Unša* falubeli nyelvjárást jelenti.]

Radl. = RADLOFF Versuch eines Wörterb. der Türk-Dialecte (Petersburg, 1889.).

Sdre. Sdru. = Šedra nergen (himlöröl) carevokoksáji s ufai nyelvjáráson (Kazan, 1897.).

Sm. = О силѣ молитвы (hegyi nyelvjáráspan. Kazan, 1892.)

Step. = Житіе Св. Стефана (keleti nyelvjáráspan. Kazan, 1892.)

Tb. = Требникъ на луловомъ нарѣчій (Kazan, 1885.)

Tr. = W. P. ТРОИСКІЙ: Черемисско-Русскій словарь (Kazan, 1894.).

W. = M. WESKE: Изслѣдованія: о нарѣчійхъ черемискаго языка. I. Kazan, 1889.

Wied. = WIEDEMANN Versuch einer Grammatik der tscher. Sprache (Reval, 1847.).

Uf. = Разказы stb. для черемись Уфимскихъ, Пермскихъ, Елабужскихъ, Сарапулскихъ и Мамадышскихъ (Kazan, 1894.).

Zag. = О загробной жизни etc. для черемись уѣздовъ Казанскаго Царевokokтайскаго, Чебоксарскаго, Уржумскаго Яранскаго (Kazan, 1897.).

Zol. = Zolotnicki esuvas szótára.

RINGVALL Genetz utitársa.

2. Egyéb fontosabb rövidítések:

m. = hegyi cseremisiz.

ny. = nyugoti nyelvjáráspan.

k. = keleti nyelvjáráspan.

cs. = esuvas.

t. = tatár.

a. = arab.

p. = passivum.

v. a. = verbum activum.

passim = a mi több helyt előfordúl.

id. = idem.

ibid. = ibidem.

cf. = confer.

v. = vide.

Megjegyzendő: 1. Igék vagy az infinitivusban, vagy a præsens sing. 1. személyében vannak írva; de egyik végzet se vétetik a betűrendben tekintetbe.

2. A hangsúly *rendesen* az első szótagon van, ha nincs külön megjelelve.

3. A betűrend a következő: $a \tilde{a} \ddot{a}, b, c \acute{c} \check{c}, d \bar{d}, e \varepsilon, f, g g, i, o \ddot{o}, j \tilde{j}, k, l, m, n \eta, o \ddot{o}, p, r, s, \acute{s}, t, u \tilde{u} \ddot{u}, w, z, \acute{z} \check{z}$. Azaz a következő csoportok egy betű gyanánt szerepelnek: $a \tilde{a} \ddot{a} - c \acute{c} \check{c} - d \bar{d} - e \varepsilon - g g - o \ddot{o} - j \tilde{j} - n \eta - o \ddot{o} - u \tilde{u} \ddot{u} - \acute{z} \check{z}$.

4. Ezen betűk hangértéke a szokásos. Külön megemlítendők: a) az $\tilde{a}$, mely az orosz я átírása, ha mássalhangzóra következik, pl. *mlānde, wār, jorātāš*; b) az $\tilde{u}$, mely az orosz ю átírása hasonló helyzetben, pl. *kūtāš*. Bizonyos, hogy mind a kettő magas hang, de nem lehet helyes őket $\tilde{a}$ s $\tilde{u}$ -nek írni, mint Budenz teszi, mivel ezek a hangok az orosz írású szövegekben külön betűkkel Ä, Ÿ vannak jelölve. Legvalószínűbb, hogy $a \sim \tilde{a}, u \sim \tilde{u}$ közé eső közbülső hangok. A o írásban s részben hangzásban is az orosz ы megfelelője, s tudvalevőleg mély hang (külömben $\dot{i}$, Budenz cseremisiz szótárában $\dot{i}$ a jele, de nekem az o -t kellett választanom forrásaim miatt); magas hangú megfelelője $\ddot{e}$, orosz betűvel $\ddot{e}$, melyet ТРОИЦКІЯ és WESKE használnak. ε irrationalis hang; Genetznél egy ' jellel pl. *m'lanem*, az orosz írású szövegek nem jelölik.

A mássalhangzók közül $g, \bar{d}$ (Genetznél γ, δ) spiransok (Budenznél s az orosz szövegekben nincsenek megjelelve, de valószínű, hogy minden d, g így ejtendő, ha magánhangzók között áll); η a gutturalis nasalis; w bilabialis spirans (Genetznél β). Különösen megemlítendő a $\tilde{j}$ jel. Biztosan nem tudom megállapítani az értékét. Ez a Porkka gyűjtötte némely szövegben, pl. az Unsa-falvi s a Morki-falviakban a rendes szókezdő j helyett használatos és Genetz, e szövegek kiadója $\tilde{j}$ -vel jelöli, azt mondván « $\tilde{j}$, bei Porkka früher $\tilde{j}$; im Inlaute = $d + \tilde{j}$; im Anlaute mit j wechselnd = d' » Világos tehát, hogy szó elején más hang s ennél fogva külön jelet is kell rá alkalmazni; a miért is Genetz beleegyezésével a fönti $\tilde{j}$ -t használom. Azonban nem igen hiszem, hogy értéke $\bar{d}$ volna, mert akkor Porkka nem jelelte volna $\tilde{j}$ -vel, hanem inkább valaminő sziszegő spirans lehet hasonló a $\tilde{z}$ -hez s még gyengébb, mint a francia ki-ejtésben.

A, ā, ä.

- a* (r.) de ; aber, Gn.
abá anya ; mutter Ist. 54. *abā* (m.) Tr. voc. *abi* Bk. 22.
abartém fordít ; wenden, kehren Tr.
abazá pikkely ; schuppen ; a mag héja ; schale der körner Tr.
abdá (cs.) boszorka ; alte hexe ; яга баба Tr.
aber- v. *awor-*.
abtan (cs.) kakas ; hahn Bk. 22. Maté 26. 34.
abun gabonaszárító szérű ; korndörre Ist. 95. — v. *awon*.
acá atya ; vater Gn. 27. *acá* Tr. Bd. voc. *acáj* Gn. *ací* Bd.
Ist. *acój* Car. Uf. — *acoin* *awoin* igožo ulam des vaters u. der mut-
ter kind bin ich P. 51. (104. d.) — Össz. *ací-avaj* szülék ; eltern —
ača-wél mostoha apa, stiefvater Bd.
[acá] : *ü-acá* (vajás) lepény ; butterfladen P. 50.
acál- kijavit ; ausbessern P. 46.
ad(r) pokol, hölle Km. 11. *ado* Bk. 51.
adák még, ismét ; noch, wieder Gn. *adakat tolaš* zurück-
kehren Pu 39.
adaçá (m.) lelkesedés, heves vágy ; eifer, begeisterung ; пор-
ывъ къ чему Tr.
adaçamältám hevesen vágyódik, lelkesedik, türelmetlenke-
dik ; biennen vor begierde, ungeduldig sein ; — siet ; sich eilen ;
порываюсь, тороплюсь Tr.
adaçamédém lelkesít ; aneifern ; привожу въ порыкъ Tr.
adašem elvadúl ; wild werden, verwildern Gn. — *adaštarem*
megtéveszt vkit ; irre machen Gn.
ademe (cs.) ember, mensch Gn. Ocs. 4.
æk (t.) józan, nüchtern Bd. cf. *ajök*.
æklanem józanodik ; nüchtern werden — *æklandarem* józa-
nít ; nüchtern machen Bd.
aga (cs.) eke ; pflug Gn. 58. szántóföld, acker Bd. — Össz.
agá-pajrém, *agá-padorám* pflug-fest ; *agá-pajrém kúgo jumo* grosser
gott des pflugfestes Tr.
agam etc. v. *ogom*.
agármo gőz, pára ; dampf, dunst Tr.
agotan (cs.) kakas, hahn P. 12. *agtan* Gn. *agután* P. 26.
aután B.
agúl (t.) falu ; dorf P. 13. *aul* B.
agún(r) gabnaszárító szérű ; riege P. 12.
agur (cs.) mély víz ; tiefe stelle im wasser ; омутъ Zol.
az ó ; ach ! Gn.
azál (m.) bőven, dúsan ; reichlich Bd. — Össz. *azál-wid* víz-
áradás ; überschwemmung Tr.

- aj-aj* ó, ej; oweh, ei Gn. 1.
aj nem, nem akarok; nein, ich will nicht Gn.
áj véső; meissel Bd. *aj* (m.) Tr.
ajás kidolgoz, befejez; elrendel, megállapít; tisztel; ünnepel;
 ausarbeiten; verordnen, festsetzen; ehren, achten; feiern Tr.
ajém (t.) meghajt; biegen. — *ajném* sich biegen; *ajndarém*
 sich beugen; *ajnemla* удобосгибаемый Tr. — *ajás* (m.) id. M. 80.
ajem (m.) böjtöl; fasten Bd. cf. *ajás* праздновать Tr.
ajak (t.) kis csésze, nöpfchen Gn. 70.
ajar fájdalom; schmerz *a. šiúza* irigy szem; das böse auge;
a. jolme gonosz nyelv; böse zunge Gn. *ajar pokšom* starker frost
 Pu. 40. — Össz. *tul-a.* brandwunde Gn. 51. *a. lěpō* божія коровка
 M. 60. *a.-von-keče* ostersonnabend («страшный день») Gn.
ajar (t.) derű, hőség; schönes wetter, hitze Tr. — cf. *ojar*.
ajarém v. *ojarém*.
ajartém rágalmaz; verläumdnen Tb. 139. erzürnen Tr.
aidém (t.) ember; mensch P. 27. *ajdem* Pr. B. *ajdémó* Tr.
ademó Ocs. 41.
ajdá (cs.) rajta, menjünk; wohlan, gehn wir P. 10. — *aídza*
kaina lustig lasst uns gehn Pu. 42. *ajdoza, adak* Judejaško kajna
 wohlan gehn wir wieder nach Judea Ist. 240. (Joh. 11. 7.) —
 cf. *atsa*.
ájep szikra; funke Bd.
ají rég; längst Gn.
ajirlem v. *orlem*.
ajok (t.) józan; nüchtern Gn. аиК Tr.
ajél (t.) nyeregszija, sattelgurt M. 32. аил Tr.
ajop (t.) hiba; schuld — *ajpán* hibás; schuldig. — *ajoptome*
 ártatlan; unschuldig Gn. аил Tr.
ajoptem vádol; beschuldigen Gn. *aiplandarém* id. *aiplan-* ent-
 schuldigen, verzeihen; извинять Tr.
ajnem (t.) józanodik; nüchtern werden Gn.
ajmal- (t.) téved, helytelenül gondolkozik v. cselekszik; sich
 irren, unrichtig denken o. handeln — cf. t. *ajmol* ошибка Tr. —
ajmoltás fehler, versehen, irrthum ibid.
ajran derült, rein (das wetter) M. 48. cf. t. *ajaz* .
ajr v. *ojr*.
ajrteman különösen, kiváltkép; besonders Km. 7. *ajrtemenok*
 id. Km. 15. *airtémés* id. Tr. — cf. *ojr-*.
ajza kis gyermek; kleines kind Gn. Ocs. 83.
ak v. *ok*.
-ak (nyomósító szócska; eine zu nachdrücklicher hervorhebung
 dienende partikel) — *te-ak ulda* ja, gewiss ihr seit es P. 58.
ak (cs.) ár; preis Gn. 60. — *ák* (m.) Bd.
aka (cs.) néne; ältere schwester, az apa huga; jüngere vaters-

schwester Gn. Bd. — *akaj* (t.) id. Tr. *ku-akáj* tante Tr. — *äkä, akä* (m.) Bd. — *äkä* M. 8.

ákol (t.) ész; vernunft Gn. — Össz. *uš-akol* id.

akor (t.) utolsó, végső; der letzte Zag. 55. (j.)

aksarasá (m.) illetlenül; unanständig, ungebührlich (adv.) Tr.

akšak (t.) sánta, béna; lahm M. 73. — *akšaklaš* (m.) hinken ibid. 80.

aku néne Pu. 41. — v. *akaj*.

ál (t.) erő; kraft Bd. *al* Tr. — *alán* erős; kräftig Bd. *áltema* (m.) beteg; krank Bd. — Össz. *ál-uké* erőtlenség, gyengeség; kraftlosigkeit, schwäche Bk. 62. betegség; krankheit Tb. 5.

além hársfaháncsot puhít; lindenbast weich machen; мягчить ЛЫКО Tr.

alá (t.) talán, lehetséges; vielleicht, möglich Gn. — Össz. *ala-kö* valaki; jemand Bd. *a.-mo* valami; etwas Máté 20. 20. *a.-kučen* vielleicht jemand Gn. 56. — *ála* Ocs. 16. *ale* Tr.

alá (cs. m.) város; stadt Tr. Bd.

alá gyanta; harz; смола Tr.

alá (t.) tarka; bunt, scheckig M. 34.

älä (t.) még; noch — *adak älä munar išken* még sok évig; noch viele jahre Ocs. 58.

alaemdem (t.) tarkít, bunt machen Tr.

aläk (t. *äläk*) gonosz, böse Bd. — Össz. *a.-čaläk* rágalom; verläumdung; ябеда Tr.

äläkl- (t.) rászed, betrügen *äläklen altalaš* rútúl megcsal, rászed; stærk betrügen Km. 85.

alal (cs.) tisztán, jámboran; rein, fromm (adv.) Zag. 35. — *barátságos*; freundlich Pu. 35. — *tidö kumáldoš jumolán alál ližo* dieses gebet möge gott gefallen P. 21.

alalém megújít, kijavít; erneuern, renoviren — *alaltám* p. Tr. — cf. *alal*.

alama (t.) hitvány; wertlos; *lüdšö a.* gyáva; feig Ocs. 68.

alánoš (t.) vidék; gegend Tr. — *alániš* stadt (stadtbezirk?) Bd. — cf. t. *alan* lichte stelle im walde Radl. *alannok* Ostr.

alanyö (m.) sigér; barsch ОКУНЬ M. 43. *alanya* Bd.

alás v. *amém* Tr.

alasaš (t.) herélt ló, wallach P. 27.

alawá (m.) v. *algá* Tr.

ále (cs.) még most; noch, jetzt Bd. — *álat* auch jetzt noch P. 14. — Össz. *ále-matke* bis jetzt; *a.-tugok* dennoch — *al kena* (m.) rajta menjünk; wohlan gehn wir Bd. *alok* (m.) menj; geh Tr.

aldör (cs.) meritő kanál; kelle Gn. 51.

aldörcö (t.) gombolyító; instrument zum aufrollen der fäden auf die spule; скальница M. 28. *aldorca* Tr.

- algá* (t.) fülbevaló; ohrgehänge Bd. häckchen am ohrgehänge; гнётъ на крышѣ Tr.
- algastar-* (t.) elcsábít; verleiten; соблазнить Tb. 247.
- ali* (r.) vagy; oder Gn. *ali* Ocs. 13. *alo* Car. Uf. Zag. *áli* Km.
- ale, ali* (m.) Bd.
- alká* (cs.) rét; wiese Tr. *alak* (m.) Bd.
- almás* (t.) fölváltás, csere; wechsel, Tr. *kok almaš wurgem két öltözö*; zwei anzüge (zum wechseln) Ocs. 98.
- altá* achselzwickel am hemd; ластовка Tr.
- altal-* v. *oltal-*.
- altacá* tyúkszem, daganat; hühnerauge, schwiele; мозоль Tr.
- aluwasta* (t.) ördög, teufel Gn. 30.
- aluwastar-* elcsábít, verleiten, соблазнить Tb. 247. cf. *algastar-*.
- amém* penészedik; schimmeln; плеснивью (sic.) Tr.
- amál-* (m.) alszik; schlafen — *šizér amalén* geronnene milch; *wür a.* geronnenes blut; *kod, jol a.* erstarrte, steife hand, fuss Tr.
- amalém* wär fekvöhely, ágy; lager, bett M. 27.
- ámäl* (t.) példa; beispiel Ocs. 42. *amäl* (m.) id. Bd.
- amal* (t.) csel; list Ist. 7. ürügy; vorwand Ist. 276. kunststück Gn.
- amalém* csalfaságban jártas; listig sein — *amalokal-* módot, eszközt talál vlmire; ein mittel für etwas auffinden Tr. — *ške us dono šajalen ämälen* mit eigenem verstand denkend u. sinnend Km. 67. — *amälzo* csalfa; listig Tr. — *amä'len* mindenképen; auf jede weise Bd.
- amalá* okosság; klugheit Tr.
- aman* (t.) láthatólag; sichtlich Pu. 42.
- amaném* behorpad; sich einknicken; надламываться — *amandarém* caus. Tr.
- amás* v. *omás* Tr.
- amasá* ajtó, thüre Tb. 249. M. 25.
- amián* milliom; million Pu. 17. *amión* Tr.
- amin* (a.) amen G. 56.
- amorčok* rút; hässlich; скверный Tb. 246. *amorčok* schmierig P. 23. — *amorček* pizok; schmutz Tb. 220.
- amortém* bepizskit; beschmutzen Tr.
- ámort* (cs.) király-sas; königsadler — *ámert* (m.) баба птица Tr.
- ámis* (m.) nád; rohr Bd.
- ámot* (m. t.) lóiga; kummet Tr.
- ampar* (t.) hambár; M. 38. — *ambar* lóistálló; pferdestall Bd.
- ämpicč* v. *än*.
- än* (t.) gabnaszáritó szérú; riege, korndörre, овинь M. 38.
- an* Bd. — Össz. *äm-picč* szérú; tenne M. 37. *ambíca* Tr. — *än-tepená* (m.) овинная яма Tr. — cf. *awon*.

an: *anés* előre; vorwärts Bd.

an nyílás; öffnung der thüre, des saces; riss am kleide Gn.

Tr. — *opša anošte šinžemože godom* mikor az ajtó előtt (ajtóban) ült; als er vor der thüre sass Ocs. 15. — cf. cs. *ana*.

an (m.) hólyag; harnblase Bd.

aná (cs.) 1. egy telek szántóföld; akerbeet (40×20 klafter)

Gn. P. 7. *änä* M. 21. — cf. cs. *ana* — 2. deszka, tábla; brett, tafel Bd. — cf. *óna*.

ána (v. *pedo*) harapófogó; zange; клещь Tr.

aná v. 1. *oná*.

aná gyökérrügy; auge an der wurzel; почка корневая — háncs; rinde Tr.

ányaltoš pánda pálcza; stab; посох Tr. — *ányaltoš* (m.) Bd.

anarg v. *anorgém* Tr.

*aná*t talán, vielleicht; a. *kũ* valaki, jemand BM. 12. 47. NB. vö. határozatlan névmásokat Wied. §. 66.

ancacok előre; zuvor Km. 15.

andém oda lopózik; hinzuschleichen; подкрадываться Tr.

andém czéloz; zielen Ringwall.

andaktarém unalmat kelt; überdruss verursachen, belästigen Tr.

andogém elgyengül; schwach werden Tr.

ándok szükség; noth, mangel Tr.

andokás szükséget szenved; noth leiden Tr.

andolc(o) házaló; hausirer P. 54.

anis (r.) anis Bd.

anók rostély-kapu; gatterthor Gn. 48. kerítés, sövény; zaun, umfriedung P. 57. — *anik* glied einer kette; разбираемое на время провѣза Tr. — cf. t. *inojk* (?) Tr. *innik* Radl.

ányér (m.) horog; fischangel M. 43. — *ányorá* Tr. *ányer*, *ányor* Bd. *ányér*.

ányoráš horgászni, angeln M. 43.

anorgém (t.) feledékeny (lenni); vergesslich sein; elalél; bewusstlos werden; безпамятствую; угараю Tr. — *anorgén úlot* gerieten in not (? sic) P. 7. — *anort* : *koren anortomeyo* miután félholtra verték; nachdem er halb todt geschlagen wurde Zag. 62.

anyosör (cs.) keskeny, szűk; schmah, eng Ist. 211. — *ansor* Gn. *ányosör* Tr. *ányösör* (m.) M. 73.

anyosorem összehúzódik, szűkül; zusammenschrumpfen — *anyosoremá*- zusammenziehen Tr.

anozá (m.) kályhaajtó v. fedő füle; griff der ofenthüre o. ofendeckels; ручка у заслонки Tr.

anrá (t.) együgyű, oktalan; einfältig, sinnlos Tr.

anrált- megfog, ölel; ergreifen, umfassen; обхватывать Tr.

anrémša (m. cs.) pók, spinne Tr. *anrmáša* Zol.

apér (m.) patak, folyó; bach, fluss Tr. *äyer* Bd.

anmás spross, sprössling; отрасль Tr.

anzal etc. v. *onzol*.

anzol: *kamaka anzol* kályha eleje, tüzhely; herd; местоокъ M. 26.

anzolddš timsó; alaun Tr.

anžem, änžem v. *onžem*.

apana (t.) kincs; schatz P. 46.

appá (dort ist) heiss! (in der kindersprache) Gn.

apsát kovács; schmied Tr. Bd. *apsät* (m.) M. 10. *apsät*

kudē kovácsmühely; schmiede M. 67.

apsätláš kovácsolni, schmieden M. 67.

äptán (cs. m.) kakas, hahn M. 36. *äptán, äptán, atán* Bd.

aptran- (cs.) csudálkozik; erstaunen; megijed; bestürzt werden Gn. O. 50. j. — *aptrál-* elerőtlenedik, felindúl; von kräften kommen, aus der fassung kommen, erregt werden — *aptrat-*, *aprtort-* felizgat; erregen; akadályoz; beschränken; стѣснать Tr. — *äptirgem* (m.) akadályúl lenni; hinderniss sein — *äptertem, äptortem* (m.) bántására lenni, akadályoz; behindern, beleidigen Bd. — összekever; vermengen; мѣшать кому нибудь M. 80.

ar wātē (m.) menyecske; junge frau M. 8.

ar luđo kacsaféle; eine entenart mit krummem schnabel Gn. 47.

aráš körülfog; umfassen — *aráltáš* поймать сѣтю; alle fische mit dem zugnetz ausfischen; выбродить Tr. — cf. *är-*.

är-: *jir ärenet žalam* körülvették a várost; sie umzingelten die stadt Bd.

arém kölcsön kér; sich geld ausleihen Bd. Tr. — fr. *aredem*, *arem* (m.) Bd.

arem (m.) megdühödni; grimmig, wüthend werden Bd. — cf. *orem*.

ára (m.) harag, düh; zorn, wuth Bd.

ará (m.) sor, reihe Bd. 9. 14. — *aran* in der reihe BMaté 6. — szám; zahl: *tuménšawlän ará piš šukémen* число учениковъ весьма умножалось ВАр. 6. 7. — csoport, sor; haufen, reihe Bd. — cf. t. *ara* köz; zwischenraum.

ará test, személy, arcz, kép; körper, person, antlitz Bd.

ara šēñä (m.) légy; fliege M. 60.

ará (cs. m.) józan; nüchtern Tr. Zol. — *ar, ára* Bd.

aráda hús; fleisch (? sic). — Össz. *a.žayá* tabula carnea (cordis) (Bk. 2; 3. 3.) Bd. — cf. *arda*.

araká (cs. t.) pálinka; branntwein Gn. Tr.

aralém megöriz, megment; behüten — *aralošo jumo* gott (unser) hort! — *araledem, araledelam* (fr.) id., *aralaldam* megmenekül; gerettet werden (passim).

aral- (m.) tökéletesedik; halad; sich vervollkommen; fortschreiten Bd.

arám pléh; blech; жечь Tr.

aram (t.): *a. liás* elvész, elpusztúl; umkommen Gn. Zag. 58. — *a. oštaš* elpusztít, megöl; umbringen Gn. — *arameš* hiába, umsonsten P. 14.

arama égerfaliget; erlenwäldchen Gn. 48. — Össz. *a.-jér* der platz um das weidengebüsch P. 50. — cf. t. *ärämä* dichtes gesträuch Bál. Radl.

arama bőség; reichthum G. 60. *a. mužet ulo* du hast reichthum an rebhühnern G. 60. — cf. t. *art-* sich vermehren Bál.

aramá szepľő; sommersprossen — *arawá* id. — Össz. *a.-puséye* sandweide; тальник Tr.

aran sereg, menet; schaar, zug — *ménes*; pferdeheerde Tr. — *kkir. arān* haufen, heerhaufen, volk, geschlecht Radl.

arán felnőtt; erwachsen; воспитанный, взрощенный Tr. — v. *ärän, ären* Radl.

aránož (m.) vőlegény; bräutigam Tr. — v. *ärän, ären* Radl. cf. cs. *ar, aržon* Zol. — *arayaš, äräyáš, aráyož* (m.) Bd.

aratá (m. t.) ráma; rahmen Tr. balken M. 40. — v. *arata* Radl. 1. *arawá* v. *aramá* 3. Tr. 2. *arawa* (m. t. cs.) kocsí; wagen M. 32.

arbá, arwá (cs. t.) polyva; spreu Tr., Gn. P. 25. — Össz. *a.-kúdo* spreu-kammer Tr. — *arwá* az üres kalász; die leere ähre; *arbá* (m.) spreu B., *ärwá* (m.) M. 37.

arbuž (r.) görög dinnye; wassermelone Bk. 26.

aremás beistand, vertreten (des wegcs); засупление Tr.

argém fonalat gombolyít; haspeln; — összebonyolódik; sich verwickeln Tr.

argék (t.) kriecheute; чирокъ Tr.

arok (t.) sovány; mager Bk. 40. száraz; trocken Tr.

arom pénzkölcsön; gelddarlehen Tr. — *aromeš puém* hitelbe adok; auf borg leihen Step. 18. *aromeš nalam* hitelbe veszek, ich nehme auf borg Tr. — v. *arom* Bd.

arom-šudo (t.) üröm, wehrmut Tr. — *arom-š.* Bd.

aroslán (t.) oroszlán; löwe O. 79. j.

arča (cs. t.) láda, skatulya; kiste, schachtel Bd. Tr.

ärdé v. *arda.*

arda ágyék; lende Tr. — *ärdé* (m.) csipő; hüfte M. 5. — cf. *erde* id.

arka (t.) hegy, földemelkedés; berg, anhöhe Gn. 46. 58.

arkálok (cs.) nyeregszij; sattelriemen Tr.

arlás összekapcsol, egyesít; verknüpfen, vereinigen Tr.

arlán (cs.) patkány; ratte Gn. 36. hörsök; hamster Tr. v. *kondok*; maulwurf B. — *arláne* B. *orlane* (s.), *ärláne* (m.) Zol.

- arlāndarém* sebet föltép; eine wunde aufreissen Tr.
árlāngē (cs.) vakond; maulwurf M. 39. — cf. *arlan*.
árlu ajtó-, ablak-félfá; thür-, fensterpfosten Tr.
árluk (m. szőlőgerezd, szőlő; weintraube Tr. Bd.
arluktás kijózanit; nüchtern machen Tr.
armán adós; schuldner Tr.
armia (r.) sereg; armee G. 60.
arña (cs. t.) hét; woche — *ärña* (m.) M. 52. — Össz. *ruš-a*.
sonntag, *izi-a*. donnerstag, *kug-a*. freitag; — *ü-a*. маcлѣница,
fastenwoche Tr. *arña gečon šukéo* engel des freitags G. 55.
arogá (r. ?) kürt; horn (als blasinstrument) Tr.
arē (t.) józan; nüchtern M. 69. — *aru* hibátlan; fehlerlos
Uf. 59. j.
aršaš gyöngysor; perlenband P. 54. *aršaš šerem* die perle
meines schmuckes p. 46.
aršon (r.) arschin.
arsor dühös, vad; ungestüm, wild Gn. — t. *arsar* wild
Radl. — cf. cs. *ar-sori* waldteufel, рѣмийъ Zol.
artem (m.) rábíz, rákényszerít; anvertrauen, aufnöthigen
Bd. Km. 26.
artás (t.) beleütöközik, ingerel; anstossen, necken; задѣтъ Tr.
artám képeesség, tehetség; fähigkeit, talent; способность Tr.
artamán (m.) csökönység; eigensinn (bei thieren) Tr.
artana (t.) rakás, öl; stoss, klatfer (holz). Gn. 16. 27.
artokš: *jumon küštömo leč artokšom om ošte isten parancsától*
eltéröt nem cselekszem; von gottes gebot abweichendes thue ich
nicht Ocs. 62. — cf. *artaš*.
arwá v. *arbá*.
arwer (t.) tárgy; sache Bk. 14. — *ärwer* vagon; habe Ocs.
38. — *arwel* Zág. 41. *arber* Ks. 61.
arwom kölcsönzés; das leihen, borgen Tr.
arzá (m.) sörény; mähne Tr.
as (*nas*) (cs.): *jumon a*. gottes kraft: ein engel, der vor dem
gotte schreitet Gn. 55.
asát (t.) 1. jólét, wohlleben: *asátom čotás ok li* das wohlleben
ist nicht zu ertragen Pu. 23. — 2. könnyű; leicht: *toškáltoš küzás*
asát die leiter zu erklimmen ist leicht ibid.
asola (t.) kitünő; trefflich Pu. 36. *asolai pojan* rendkívül gaz-
dag; ausserordentlich reich ibid.
ašora (*ašora*) kólika; bauchgrimmen (bei pferden) Gn. 51.
aslan: *a. kajok* oroszlán (sas?); löwe (adler?) Gn.
aspidnoj doska (r.) palatábla; schiefertafel Bk. 30.
ás (t. cs.) tápláló, egészséges; (eigentl. nahrung) was zur
gesundheit gedeiht (von speisen u. getränken) Gn. Pu. 15. —

izes; schmackhaft G. 57. — *aš liže* egészségedre váljék; zur gesundheit gereiche es G. 5. — *ášlok* id. Pu. 15.

ašem (cs. t.) üget; traben Gn. — *ašaltem* id. Gn. — *ašás* vorrücken, fortschreiten, gedeihen; *успѣтъ* Tr.

ašá haladás, siker; fortschritt, erfolg — *ašán* vortheilhaft Tr.

ašaka (t.) tisztátalan; unrein Ist. 322. rút; hässlich Tr.

ašaklandar (t.) bepiszkit; verunreinigen Tb. 31.

ašok lópokróc hárskéregből; pferdedecke (aus bast), bastmatte Gn. P. 9.

ašondarém (t.) emlékeztet, figyelmeztet; erinnern, mahnen Tr. — *ášëndäráš* (m.) magához tér; wieder zu sich kommen, zur besinnung kommen; *опомниться* M. 80.

aškaltoš (m.) lépés, járás; schritt, gang Tr.

ašket- (m.) megy, lép; gehen, schreiten Sm. 5. — v. *ošked-*

aškoném (t.) buzgólkodni; eifrig sein Tr.

ášnem tart, táplál; halten, ernähren Gn. *ášnaš* (m.) Km. 4. —

ášnošo (gottes beiname) Bk. 108. — *ášnomo érge*, *üdü* pflegesohn, pflegetochter; *á. wolik* hausthiere Tr.

ašlám (t.) kamat, haszon; gewinn, procent Tr.

aštaráš andrücken, unterdrücken; *притѣнить* Tr.

aštoláš v. *atsoláš*.

-at is; auch.

atá, *äta* (m.) atya, vater Km. 4. — *ati* mein vater *ibid.* —

ku-a. grossvater; *a-wel* stiefvater Tr.

atarém v. *utarém*.

áte edény: gefäss Gn. 59. *ätö* (m.) M. 27. — Össz. *ket-áte* körbchen Bd. *sažar ätö*. zuckerbehälter, *sanžal ä.* salzfass M. 27.

julošo pu-ü ato lampe Ist. 261. *áte-šör* всякая посуда Tr.

ater nyúlfogó; hasenfalle Bd.

atlém 1. v. *utlém*. — 2. lenyúzni, abhäuten Tr.

atlamá (t.) vaskapocs a csónakon; eiserne klammer am kahn Tr.

atmá vízmerő lapát, veder; schöpfschaufel, schöpfeimer (wie es die fischer verwenden); *черпакъ* — t. *jatmä* Tr.

atsóláš nyilalásban szenved; an seitenstechen leiden Tr.

atsa jőjjetek; kommt Gn. 27. nos, rajta; wohlan, lasst uns Gn. 11. (der plural zu *ajda*.)

awá (voc. *awáj*) anya, nöstény; mutter, weibchen — *abá* (m.)

Tr. *ävä* (m.) M. 8. — *abaj*, *abá*, *ävä*, *abä*, *abí* Bd. — Össz. *a-wel* stiefmutter Tr. Bd. *warä abä'* (m.) id. Tr. *kres-a.* taufmutter Tr.

awá-wel-šüdo viola tricolor Tr. — cf. cs. *aba* t. *äbä*, *äbej*.

awalaném (t.) mászik; kriechen; *ползатъ* Tr. — cf. *kast. aula-* heranschleichen Radl.

awap: *aj-aj* a. ó jaj; o weh! Gn.

awarém (m.) v. *owarém*.

awdán (cs.) kakas; hahn Tr.

awgém elszegényedik; verarmen; бѣднѣю Tr. — cf. t. *aukat* besitz, vermögen Radl.

awol (t.) falu; dorf Gn. — *awul* Tr.

awolaném v. *awalaném*.

áwon gabonaszárító szin; darrscheune Gn. — *áwonom korém* csépelek; dreschen das getreide Tr. — cf. cs. *awon*; r. обивнѣ.

awor- (*abor-*), *awr-* hajt, kerget; treiben Gn. üldöz; verfolgen G. 27. — *jor abor-* körülkerít; umzingeln Ist. 91. *memnam aworen naloč* uns umzingelten sie Zag. 34. — *aworkal-* fr. Gn. 7.

awré (m.) erő, hatalom; kraft, macht Tr. Bd.

awrém legyűr; überwältigen Tr.

awšát üllő; amboss P. 31.

awuém (cs.) meghajt; biegen Tr. — *awuném* refl.

awún rieve P. 19. v. *awon*.

1. *azém* (t.) megtelepszik; seinen sitz nehmen (von einer krankheit?) — *kerdon púšěšože azen* an die spitze eines schwertes gerathend Gn. 50.

2. *azém* (t. m.) bátorodik, fölindúl, fölbőszül; sich muth nehmen, in zorn gerathen Bd. toben, lärmern; буйствовать Tr. — *azdarém* fölingerel; reizen Bd. reizen, necken Tr. *azdarokalém* fr. *azdaral-tém* pass. Tr. *subukaška azdaralten* bünre csábítatván; nachdem wir in die sünde verführt werden Km. 54. — cf. t. *az-*, *azdir* Bál. Radl.

azá gyermek; kind — *üzä* (m.) M. 9. *azza* Sdr. 4. *ajzä* Sdr. 4. — *azálok* kindheit; *a-püerge* knabe Tr. — cf. cs. *ača*.

azá dühöngő, forró; rasend, glühend — *azažá* wuth, raserei Tr. — cf. *aza* teufel, böser geist Radl.

ázál (t.) halál; der tod Step. 8.

azap (t. cs.) járvány, seuche Gn. 56. betegség; krankheit Gn. — szükség; noth Pu. 23. — qual, pein Tr. wunder Tr.

azaplaném beteg; krank sein Gn. kínlódni; leiden Tr. — sich wundern Tr. *azaplaš* id. ibid. *azaplandar-* kínoz, kimerit; quälen, peínigen, erschöpfen Ist. 58. Tr. — *azaplaktáš* in erstaunen versetzen Tr.

azarlás (t.) irigyel, beneiden Tr.

azás timsó; alaun Tr. — v. *azoltáš*.

azer v. *azorén*.

azoltáš timsó; alaun Tr. — f. t. *aču taš*.

ázor harapófogó; zange Gn. — *ázer* Bd.

ázora v. *ászora*.

azorén halál; der tod Bk. 110. *azarén* Bd. *azren* Gn. Tr. — cf. cs. *esrel*; *ázraül* Radl. a. *azrail*.

azle (t.) jós, próféta; seher Gn. 74.

azlor a rák ollója; krebsscheere; клешня Tr.

azú-pü (t.) agyar; hauzahn Tr.

- äzr* (m.) harapófogó; zange M. 67.
ažak maro (m.) özvegy ember; wittwer; *a. wātē* özvegy aszszony; wittwe M. 9.
ažďďš (t.) mutat; zeigen Tr.
ažnalt (t.) csábítottatik, verführt werden, *sulukaska* in sünde Ks. 39. — *ažnoktar-* caus. Tr. — *ažgondar-*, *ažgonokt* id. Tb. 247. — *ažgonomás* kísértés; versuchung Tb. 219. — *ažgondarém* муцаю, изнаряю; quälen, erschöpfen Tr. — cf. *azém*.

B.

- bajar* (r.) úr, fejedelem; herr, fürst Ocs. 97. *bajarin* id. Ist. 138.
-bal (?): *olombal* lócza; bank Gn. Bd.
barabansik (r.) dobos; tambur Gn. 79.
bašná (r.) torony, siremlék; turm, grabstein Bd.
bawš gyalom; fischernetz Ist. 229. — cf. *waws*.
bazár (r.) vásár; markt Bd.
bel oldal; seite: *purla belenžo* an seiner rechten seite Ist. 284.
kečo kas beloško kaen a nap este felé ment; der tag neigte gegen abend Ist. 295; *ške belškožo* a maga részére; für sich Ist. 118. — Postp. *belen vele*, mit, Máté 19. 10. Tb. 53. Ist. 41. — *tudo pört belen mien tüknen ulut* stiessen an dieses haus Ist. 212. *moj belenem it tükalto* ne nyúlj hozzám — *belko* hozzám, felé; zu, auf (mit acc.) Ist. 4. 275. — *belšo róla*; von Ist. 235. — *kas beleš* este felé; gegen abend Ist. 288. — *belon-kajat* lehullanak; sie fallen hinunter Ist. 260. — cf. *wel-*; t. *belän*.
beregaš (r.) őrizni; hüten Nyk. 3 : 150.
bjes (r.) ördög; teufel BM. 16. 17.
bosmola (áldás; segenspruch bei den tataren aus *beznen alla* zusammengesetzt) G. 61. *besmolla* Bk. 60. — *posmoltošt ile bár áldanák meg*; mögen sie segnen G. 61.
bladka (r.) parázna; ehebrecher Bd.
blagodat (r.) malaszt; göttliche gnade Bd.
blagoslovajem (r. m.) megáld; segnen Bd.
blagoslovenjá (r.) áldás; segen Bd.
bokten mellett; bei: *toj boktenét šogošo* a melletted álló; der neben dir stehende Tb. 78. — cf. *wokten*.
bugol, *bug(o)l* nachahmung des lautes, den ein ertrinkender verursacht oder erzeugt Gn.
lukva (r.) betű; buchstabe Bk. 32.
buntovajem (r.) zenebonát csinál; tumult anstiften Bd.
butta (r.) mintha; als ob Bd.

C, č.

cacém (m.) megpróbál, megvizsgál: erproben, untersuchen — *cacektém* vizsgálatot rendez; eine untersuchung anordnen Bd. Tr.

cacomas (m.) szorgalom, fleiss M. 69.

cadamaktás ropog, roppan; krachen, bersten Tr.

cadaraltás v. *cadamaktás*.

cagém (m.) tanuskodni vki ellen; gegen jemanden zeugen, überführen Bd. Tr.

čagaém vitatkozik; mit einander streiten Tr.

cagaltás hákog; sich räuspern Tr.

cágán (m.) sás; riedgras M. 21. *cágán nád*; rohr Tr.

čagrémse májkő, leberstein; печеночный камень Tr.

čaj talán; vielleicht Nyk. 3: 134. (777.)

čaj-šudo thymian, quendel; ботородская трава Tr.

čajá (t.) fürge, ügyes; flink, gewandt Tr. Tb. 50. finom orra van, éber (kutya) — mit feinem geruch versehen, wachsam (von hunden); чуткий Tr.

čák (t.) alig, kaum Step. 22.

čakem (cs.) hátrál, visszavonul; sich zurückziehen Gn. — *šeyeke čakem mien* rücklings gehen Ocs. 12. — *čaknem* id. Gn. *čaknem hátrál*; csökönység; sich zurückziehen, störrig sein Ist. 16. Bd. — *čaktarém* zurückstossen G. 50. zurücktreiben Bd. — aus der fassung bringen, verwirren Pn. 43.

čaká szük; eng Tr.

čakemdás összeszorít; zusammendrängen, beschränken, beengen; сгнѣнять — *čaklanás* refl. Tr.

čakén szerencsétlenség, szerencsétlen sors; unglück, unglückliches los Tr.

čáken (est. m.) tengeröböl; meerbusen Bd.

čaklém megért; begreifen, verstehen — megjelel, megjegyez; merken, bemerken, wahrnehmen; замѣчать — *čaklandarás* megmagyaráz; erklären — *čakloktás*, *čakloktarás* id. Tr.

čaklemás titok; geheimniss; тайнство Tr.

čakmá (t.) tűzkő; feuerstein Tr.

čal (t.) ősz, szürke; grau Bd. *čal* Gn. *čale* Tr.

čalás őszül; grau werden Tr.

čalak tüzes (lóról); feurig, flink Gn. 59.

čalemam őszül, grau werden — *čalmedem* fr. Bd.

čalge gyors; flink Tr.

čalgožam (t.) kiabál, sikít; (ohne ursache) schreien, keifen Gn.

čalká kék; blau.

čalkaném kékül; blau werden — *čalkandarém* kékít; blau färben Tr.

čalko (t. m.) toll; feder Bd.

camá (m.) csikó, füllen M. 33. Tr. — *čamá* id. Tr. — Össz. *camá-šudo* sauerampfer — *čamá bič* коневникъ (трава) Tr.

čamaném sajnál; bedauern, mitleid haben: *moim čamano* пожалѣй меня Bk. 22. Ist. 14. Ocs. 11. — megkímél; verschoonen Ocs. 16. Ist. 11. — ápol; pflegen: *abažo azažom* Bk. 48. — kegyelmez; erbarmen: *póro-pijalán ulut póro kumulán-šámoč: núno škeát čamanomo lít* glücklich sind die barmherzigen, denn auch ihrer wird man sich erbarmen Bk. 82. — *čamanem* bemitleiden, erbarmen, schonen, bewahren Gn. — *čamanem* nem mer, áfall, megköti magát; zögern, halstarrig sein Bd.

čay (cs. t.) harang, glocke Bd. Tr. — *čay* Gn. 47. — *čay* (m.) Bd. — *can* Tr. — Össz. *čankarem* (čay-kerem) läuten — *čay-šiam* (m.) id. Bd.

čanyás felemel; aufheben; поднимать Tr.

čana (est.) holló, rabe Bd. — csóka; dohle Tr. Gn. — *čana* Gn. *cānā* (m.) M. 41. *cānā, cānā* Weske 23. *čana* (m.) Bd. (*čana, čaná* Tr.) dohle, галка.

čancörgém elgyengül, kimerül; schwach werden, sich erschöpfen Tr.

čandás kefe;bürste; щетка Tr.

čanyor hang, ropogás, recsegés; laut, schall, krachen, knistern Tr.

čanžas fejszeforgács; axtpähne Bd.

čap (cs.) hír, híresség; gerücht, ruhm — dicséret; lob: *jumolan čapom istožo* istennek dicséretet tegyen Bk. 50. — *kugu čap* dicsőség; ruhm Bk. 64. — *kéčan čapšo* a nap fénye; glanz der sonne Tb. 195. — *čap* Gn.

čapan šüüš gallér; kragen (eig. halstuch); воротникъ M. 16. — cf. t. *čapan* sommerkaftan.

čaplaném híressé válik; berühmt werden Bd. — *čaplandarém* caus. Bd. Tr. Bk. 51.

čaplana gém; reihér; цанля — cf. *čarlan, čarlana*.

čáple híres; berühmt Bd. Tr. — *čapla* szép, dicső; schön, ruhmreich Bk. 120. *čapla liaš joratomašo* ruhmsucht Bk. 106. *čaplo* Ist. 31. — *čáple* mannhaft, tapfer Tr.

čar véknya; die weichen Bd. membrana, dünnes plättchen; перепонка, плена Tr. — *čará* Tr.

čarem, čarem (cs.) tartóztat, akadályoz, eltilt; aufhalten, hindern, verbieten Gn. Bd. — *cārem, carem* (m.) Bd.; *cārā* (sing. 3. sz. m.) er verbietet Km. 81. — *cāršō* (m.) tartózkodó, mértékletes; enthaltsam, mässig M. 69. — *carnem* stehen bleiben, aufgehören Gn. *čarnem* megszünni; aufgehören Bd. — *čarnedem* fr. Bd; — *čarokt* caus. kieszközli, hogy megszüntessék; erwirken, dass etwas eingestellt wird: *jumon cerkom istaš čarokten ulut* sie erwirkten, dass

der bau des tempels gottes eingestellt (verboden) wurde Ist. 172; *carnoktém* id. Tr. — *caraltás* verbieten Tr.

carede (m.) unverboden Tr. *čarnodeáb* szüntelenül; unaufhörlich Tb. 185. *čarnadeák* id. Bk. 57. *čarnadegeče* id. Bd.

čara (cs.) meztelen, nackt Gn. 31. kopasz; kahl Gn. — *čará* id. Bd. Tr. nacktheit Ist. 6. Ocs. 5. tisztás az erdőben; waldwiese Bd. — *cārā* (m.) M. 35. *cārā wujan* kahlköpfig M. 73. — *čerá*, *cará* (m.) *cārā* (m.) Bd. — Össz. *cará-gek* (m.) (kopasz madár) böregér; fledermaus Tr.

cará (cs.) szolga; diener Tr.

čarák (cs.) támaszték; stütze — *carák* Tr.

čaraklém megtámaszt, stützen P. 6. *čaraklaltás* pass. Tr. — *caraklás* Tr.

cargás (m.) hasít; spalten; *cargaltás* hasad; sich spalten Tr.

cargá-jukán rekedt; heiser Tr.

cargaltarás elbocsát, elküld; entlassen, versenden; отпустить Tr.

čarka (r.) pálinkás pohár; schnapsglas Gn. — *čarka* Bd.

car kém hasábfá; holzscheit Tr.

čarlango (cs.) gólya; storch P. 56. *čarlán*, *čarláno*, *čarlánye* (m.) *čarlányő* (m.) M. 41. gém; reiher; цапля Tr. — *čarlan* sirály; möve Bd.

carmán meggyőző, sürgős; überzeugend, triftig, dringend; убедительный Tr.

čarša (est.) négyszögletes sátor; zelt im viereck Gn. 67. —

caršó (m.) id. Bd. — *čaršán* vorhang; занавѣска, *caršán* (m.) id.

caršo (m.) schirmdach über den treppen; зонть Tr.

čaršá v. *čar* Tr.

čarše gyors, fürge; flink, rasch Gn.

carskoj (r.) császári; kaiserlich Bd.

carstvo (r.) uralkodás, birodalom; regierung, reich Bd.

cartém szokás, csökönnyösség; sitte, eigensinn Tr.

cartké nach dem strich (einen balken behauen); по чертъ (обтесывать) Tr.

čas (r.) óra; stunde Gn. — *čas*, *cas* (m.) Bd. Tr.

cáš (cs. m.) azonnal; sogleich M. 117. *cášok* Sm. 5.

čas, *cas* (r.) szerencse, boldogság; glück Tr. — *cášän* (m.) boldog; glücklich; *cášän agl* boldogtalan; unglücklich M. 78.

časánik (r.) kápolna; kapelle Tr.

čáška nyír; birke Gn. 34.

čáškar nyires; birkenhain Gn. 42. dickicht O. 33.

čášmá palánk; pfahlzaun; частоколь.

čat kemény, erős; hart, stark, fest, Bd. Tr. *cat* (m.) Tr.

cáthédě (m.) kemény, merő; hart, fest M. 71. *cátkada* (m.)

Bd. — *čatkada* Bd. — *čatkata* rossz, kegyetlen; schlimm, grausam

Gn. — *catkodan* sehr stark, fleissig (adv.) Tr.

catkodemém (m.) megerősít; stärken Tr. *catkedemdem* Bd.

čatkot (hangutánzó) чарниенѡъ Tr.

cawatár (t. m.) fakó ló; falbes pferd Tr.

čaž seitenstrick zwischen der axe und der deichselstange,
тяжьъ Gn.

caža-guť, c.-guť eine art wilder rettig; дикая рѣдька Tr.

cažgatá üde, friss, velős, magvas; saftig, frisch, markig, kernig;
ядренный.

cažgataemám (m.) megerősödik; stark, kräftig werden Tr.

cažgožés kaparja a torkomat a sok nyálka; es beisst, kratzt
mir die kehle der zu viele saft; отъ ядрености въ горлѣ дереть,
ломить, саднить Tr.

cebér v. *čewér.*

ceberláném v. *čewergaleš.*

čebeštalám csip; kneifen, zwicken Bd. — cf. cs. *čibít.*

čecén (r.) felcziczomázott; geputzt, geschmückt; stutzer; kel-
lemes külsejű; von angenehmen äusseren Tr.

čečke wondo? Gn.

čebet (cs.) sajt; käse Bd.

čekem (est.) betesz, beledug; hineinstecken, hineinlegen —
čekedem fr. Bd.

čeklek v. *čelt* Bd.

čekš oldalnyilalás; seitenstechen — *čekšte tolažem* ich habe
seitenstechen; *čekš čučes* ich fühle seitenstechen Bd.

čelá mind, egész; alle, ganz; — *čelá, čelák* egészen, minde-
nütt; ganz (adv.), überall; *čelá, č. kodom* mindig; immer; *čeláže*
egészenben, egyáltalában; im allgemeinen — *cile, colä* (m.) Bd. —
cf. r. пѣлый.

čolan (r.) kamara; kammer M. 31.

čalka lapa (m. cs.) karcza; socken M. 15.

čelkwoj (tjänä) (r.) ezüst rubel; silberrubel M. 55. *čelkwoj*
G. 66.

čelt, čeltók tisztán, merőben; gänzlich, völlig, durchaus; —
colt id; *colt, coltók* (m.) id. — *čelt moš* mosd ki jól; wasche es gut
aus; — cf. *čelá.*

čem (r.) mint, mintsem; als, mehr als Bd.

cemrá (r.) nyavalyatörés, ájulás; fallsucht, ohnmacht; *cemerá*
(m.) Tr.

cena (r. m.) becs; werth Bd.

ceñem (r. m.) becsülni; schätzen Bd.

čnemdáš (m.) előmozdít; beschleunigen, befördern; уско-
рить M. 90.

čengesen (= *šuvoškeden*) vitatkozva; disputierend Zag. 33.

čer (cs. t.) betegség; krankheit Tr. *čer* Bd. *čer*, *čer* Gn. *cer* (m.) Bd.

čer (cs. t.) serény, fúrge, gyors; emsig, flink, schnell — *corá* (m.) Bd. — *čor* Tr.

čerá v. *čará* — *čera jola kaja meztláb megy*; barfuss gehen Bd.

čerá (t.) fáklya; kienspan, fackel Bd. *čirá*, *čerá* Tr.

čerálok fáklyának való fa; kienspanholz P. 48.

čerajam mezteleonné lenni; nackt werden; *čerajdam* meztele-nít; nackt machen Bd.

čar v. *čor* Tr.

čareän (m.) vörös; roth M. 48. cf. *čerián* Bd.

čoreandarém (m.) ékesít; schmücken Bd.

čeréd (r.) sor, rend; reihenfolge, reihe, ordnung Ringw. *čerét* Tr. *ceréd* (m.) BL. 1. 5.

čerí (t.) arcz pirossága, jó szín; röthe der wangen, gute ge-sichtsfarbe; *čare* arcz, külső szín; gesicht, aussehen Bd. — *čerián* piros arczú, jó színben levő; der ein rothes gesicht hat, vom guten aussehen ist; *čorean* (m.) id. — *čerideme* halvány, rossz színben levő; blass, von schlechtem aussehen Bd.

čerilanem jó színt kap; ein gutes aussehen bekommen Bd.

čerke (r.) templom; kirche Tr. Bd. *čerke* Gn. *cerkwa* Ist. 76. *cerka* (m.) Bd.

čarlém ügyessé, gyorsá lenni; üdül, javul az egészsége; flink, gewandt werden, sich erholen — *čartém* mustrál; mustern; муштровать Tr.

čerlaném megbetegszik, krank werden Ist. 50. *čerläném* Ocs. 36. *čerlanaldam* fr. Bd. — *čerlandar-* beteggê tesz; krank machen Ist. 6. Ocs. 5. — *čerläném* (m.) etc.

čerle beteg; krank Ocs. 93. *čerlo*, *čerla* Ist. 110. Uf. 94.

čerlok (t.) kalitka; käfig Tr.

černíla (r.) tinte M. 14.

cerpet (r.) negyed font; viertelfund M. 54.

čes (*čet*) (r.) tisztelet; ehre Ocs. 30. *čes* Gn. *cest* Bd.

česlém megajándékozni, jól ellátni; beschenken, bewirten, угощать Tr. *česlén* *koltás* id. Ocs. 63. Krest. 11.

česle szép, tisztességes, becsületes; schön, ehrlich; *česle* (m.) id. Tr.

četem (cs. t.) tűr, szenved; dulden, leiden — *četedem* fr. Bd.

četlok (t.) bienenzelle Pu. 35. kalitka; käfig Tr.

čewem csepeg; tröpfeln; — *čewedem* fr. *čewuktem* caus.

čewaldem cseppen (mom.) *čewalduktem* caus. Bd.

čewäldeš csepp; tropfen Bd.

čewér (cs.) szép, csinos, egészséges; schön, hübsch, gesund Tr. *čever* Bd. *čewer* Gn. 48. *cever* (m.) M. 76. boldog; glücklich Bd. *cebér* (m.) Tr. *ciber* Bd.

cevergales ékesíti magát; sich schmücken P. 50. — *ceberläném* (m.) szépül; schön werden Bd. sich schmücken Tr. *ceberlän-darém* csinosít; schmücken Tr. Bd.

cevestéläs csip; picken M. 36.

cezék (r.) fecske; schwalbe Tr. *hirundo apus* Bd.

ciem (*cijem*) felöltözik; sich anziehen Bd. Gn. *ciudem* fr. Bd. — *ciktem* öltöztet; ankleiden; *ciktedem* fr. Bd. — *nollom cikta* tort ünnepel; leichenschmaus (eig. die vierzig d. h. den vierzigsten tag) feiern G. 16.

cia szín, festék; farbe P. 24. Gn. *ciä* Tr.

cialdedem (fr.) csikland; kitzeln Bd.

ciältém (m.) fest; färben Tr. *cialdem* id. Bd. M. 91. *ciältösö* (m.) karmazsinfestő; schönfärber; красильщик M. 10.

cibe (cs.) tyúk; huhn. *cibe* (m.) — Össz. *cibe-kután* szömölcs; warze; бородавка Tr.

cibiltás (m.) befejez; beendigen — *cibilgás* refl. Tr.

cibistás (m.) csip, tép, szakít; kneipen, pflücken, rupfen; щипать; — szippant; eine priese nehmen — *cibistalás* pass. Tr. — cf. *cebestalam*.

cibistös (m.) szippantás; priese (tabak) Tr.

cibitán (m.) kis fogó; kleine zange Tr.

cičem megtölt; füllen Tr. — *cicemémö äräkü ätö* (m.) nem egészen teli boros korsó; nicht voll gefüllter weinkrug Sm. 11.

ciči (cs.) aranyér, rákfene; hämorrhoiden, krebsgeschwür Tr.

cigák (m.) fecske; schwalbe Tr.

ciigaldem csikland; kitzeln — *cialdedem* fr. Bd. — *cigoltás* (m.) id. — *cigoltos* csiklandozás; das kitzeln Tr.

ciiget kalapács; hammer Tr.

ciide kevésbé; wenig (adv.) — *ciđrák kodam* (m.) késik; sich verspäten Bd.

ciđemdém kicsinyít, kevesbít, levon; vermindern, abnehmen, abziehen (vom gehalt); убавлять; *ciđemáltám* megkevesbedik; sich vermindern, abnehmen; vermindert werden Tr.

ciđarás МИЛОВАТЬ (? sic) Tr.

ciik (t.) határ, csík, szél; grenze, strich, linie Tr.

cikem (m.) v. *čekem* Bd.

ciikedás horogba harap; an die angel beissen Tr.

ciikmák (cs.) kerítésdúc; zaunpfeiler Tr.

ciikš oldalnyílalás; seitenstechen Tr. — cf. *čekš*.

ciiktem v. *ciiktem*.

ciiktalás vkiire haragszik; zürnen grollen jemandem; *it ciiktál* rossz néven ne vedd; nimm es nicht übel; не прогнѣвайся Tr.

ciilä (m. r.) mind; alles M. 12. *cile* Bd.

cin (r.) hivatal, amt Bd. — *cin* rang Gn. — *éonan*: é. jej tisztviselő; beamter Gn. *cinovnik* (r.) id. Bd.

- cin* (m.) hangosan ; laut (adv.) ; громко Tr.
čina vizkereszt ünnepe ; fest der drei heiligen könye Tr.
cinada józan, éberlelkű ; nüchtern, gesunden geistes Bd.
cinalam megszűrni (fullánkkal) ; stechen (mit stachel) Bd.
činkidemdás (m.) kinyújt ; ausstrecken ; протягивать Tr.
čínzi gyöngyház, perlenmutter Gn. 51. ziermünze Gn. —
 Össz. *č.*-vol perlenmuschel G. 59. *činžo-padrás* ziermünze P. 26.
činžo-šulāran ezüst szárnyú ; mit silbernen flügeln Pu. 34. *činže-kaik* zobel Tr.
čiptalmaš veszekedés ; zwist, zänkerei Bd. — cf. *čebeštala m*
čirā (t.) fáklya ; fackel Tr.
čire (m.) arcz ; gesicht Bd.
čirkā (r.) kriechehte ; чирокъ M. 40.
čište harkály ; specht Bd.
čitem (est.) tūr, szenved ; leiden, erdulden Bk. 41. Ist. 9. *citēm*
 (m.) Bd. — cf. *četem, cotem*.
čitosáštok türelem ; geduld Bk. 68.
čitrās (est.) reszket, zittern Tb. 25. — *citrem* (m.) Km. 47. id.
citrāl- (m.) megretten ; erschrecken ; *citrālt-* megrendül ; erbeben
 Bd. *čitoršo čeran joy* hidegteleős ember ; jemand der fieber hat. Zag.
 66. — cf. *četerem*.
čize (cs.) csecs ; zitze Gn. 32. *čize, čiza* (m.) Bd. *čize* Tr.
čizim kočšo ikšobo csecszopó ; säugling Ist. 254.
čizākš ferdén nőtt fa, görbület ; krumm gewachsener baum,
 krümmung ; рогулька ; — szoptató cső csecszemőknek ; saugrohr
 für kinder, дѣтская соска Tr. Bd.
čizgižas (m.) sistereg, zúg, búg ; zischen, brausen ; шипѣть Tr.
čočak temen — tele telt ; füllte sich voll Máté 14. 20. *čičak*
 id. 15. 37. *čič-ak, čēc* (m.) id. Tr.
čičkáš пестовать ребѣнка (?) Tr.
čičkaltás meghibbant, kificzamít ; verrenken, verstauchen Tr.
čodor, čodor v. šodor, šodor G.
čogás (cs.) fecske ; schwalbe ; ласточка Tr.
čoge, čogo (hangutánzó) nachahmung des lautes der elster Gn.
čogoltem csikland ; kitzeln Gn., *čogoltēm* id. Tr.
čogomand- csipog (a madár fiókja) ; zwitschern ; пицить
 (птѣнчикъ) Tr.
čogon (cs.) csökönyösség (állatoknál) ; eigensinn bei thieren ;
 норový у животныхъ Tr.
čogonlēm csökönyös (lenni), ellenkezik, nem engedelmeske-
 dik ; eigensinnig sein, wiederstreben, sich widersetzen Tr.
čogorđok (hangutánzó) nachahmung des lautes der elster und
 der krähe Gn. 23.
čogot (cs.) sajt ; käse ; — (kalapács ; hammer) Tr.
čok (hangutánzó) nachahmung des lautes der meise Gn. 23.

čokém (est.) bedug, beletesz; einstecken Gn. Tr. *čokém* id. Gn. 28. — *čokal-* bemárt; eintauchen Ks. 18. *čokál-* (m.) id. Km. 25. *čokal-* behoz vlvová; bringen *čotor lojgoško* in den wald G. 64. *kugužaške čoken* királylyá tette; er hat ihn zum könig gemacht Ocs. 81. — cf. *čekém*.

čokás (m.) elveszt, elveszteget; verlieren, vergäuden; терять, тратить Tr.

čokma rács; gitter Gn. 17. — cf. *čikmak*.

čokmal- rácsot csinál; ein gitter machen G. 17.

čoknem felszáll; hinaufsteigen: *jumoško čoknalše šixš*, égbe felszálló füst; gegen den himmel steigender rauch Gn. 68. *čoknem*: *wüt-öngö kuzé čoknén šinžés* wie die welle anprallend niedersinkt P. 32. — cf. *čokem*.

čoktalmaš viszály, verekedés; zank, streit Gn.

čolá mind, egész, egészen; alle, ganz; gänzlich Bk. 45. *čola* Gn. *čolá*, *čile* (m.) Bd. *čolá* (m.) Tr., *čilä* (m.) M. 96. — *čolá* türlü mindenféle; allerlei Bk. 74. — *čolagé* valamennyi; alle insgesamt Tr. *čolágeok* id. Km. 62. *čolaak* id. Ks. 45. — *čolan* mindnyájan Ist. 304. *čolanat* id. Ist. 303. *čolāštün* id. Km. 21. — *čolalan* teljesen; völlig, durchaus Bk. 36. — cf. *čelá*.

čoldor- zörög (a kocsí); (der wagen) rasselt Pu. 38.

čolgož- fénylik; glänzen P. 7. *čolgužam* B. — *čolgoše* glänzend, schimmernd Tr.

čolok duda; dudelsackspfeife Tr.

čolom (est.) pipa; pfeife (zum rauchen) Pu. 28.

čolmá (t.) posztónadrág; tuchhosen Tr.

čolnenak valóban; wahrlich Zag. 19. — cf. *čelá*.

čolt (цѣльт) mindnyájan, minden; alle, alles BJ. 7. 53. BM. 26. 1. *čoltža*, *čěltokža* id. W. §.89; *čolt* id. Gn. — adv. teljesen; völlig, gänzlich: *čolt wüddomo* wer gänzlich wasserloser ort Uf. 64. *čolt ulán* (m.) tökéletes; vollkommen (von gott); *čolt kelesen* (m.) er hat seine rede beendigt Bd. *čolat* id. ibid. 49. *čoltak* id. Ist. 18. *čoltók* (m.) id. Bd. — *čoltók* (m.) valamennyi; alle insgesamt BM. 5. 18. *čoltak* id. Gn. — cf. *čelt*.

čolt (cs. *šalt*) hirtelen, rögtön; plötzlich; вдругъ Tr.

čolwor láncz; kette Ocs. 67. *čolwor* id. Gn. 17. — cf. t. *čelber*, *čilbir*.

čomém kinyújt; ausdehnen (z. b. leder) Gn.

čomaltem fittyet hány; pöczköl; (mit dem finger) knippsen, schnellen — *čomaltolam*, *-teđem* fr. Gn.

čon (est.) valódi, igaz; wahr, echt Gn. 70. (wahrheit Gn.) — *čon* id. Tr. *čonak* id. Gn. *čonak* igazi, valódi, igazán; wahrhaft, wirklich (adi. u. adv.) Bk. 88. bizonyosan; gewiss Ist. 19. *čonók* (m.) úgy van, igenis; so ist es, jawohl Bd. — *čěń čštěšě (pāšām)* gyorsan, ügyesen dolgozó; gewandt, flink (arbeitend) M. 72. *čonak*

vaške nagyon gyorsan; sehr schnell Ist. 40. — *čonlan luktoš* megbizonyít; beweisen Ist. 43.

čęjalš (m.) szúr (a mész); stechen (die biene) M. 62.

čondarlem fest; malen Gn. 65.

čop-čop hangutánzó, a csepegés hangja; laut des tröpfeln Tr. — *čop čowoldém* gyorsan megöntözöm (ill. öntözve öntözöm); schnell begiessen P. 27.

čoptá (est.) teletömött zsák; vollgestopfter sack; dupla gyékény; doppelmatte, matte, bastdecke Tr.

čor szorgos, dolgos, gyors kezű; emsig, arbeitsam, flink Tr.

čorā bátor, éber; muthig, wachsam Tr.

čorá (t.) fáklýának használt fahasáb; kienspanholz P. 26.

čora fáklýa; kienspan Gn. 35. — *čorá*; *corá* (m.) id. Tr.

čorālāndarāš v. *čoremđāš* (*čoremāš*).

čorčok (t. *čojersok*) szarka; staar; скворецъ Tr.

čorčok (m.) katicza-bogár, isten tehénkéje (?); травяная кобылка Tr. libelle; цркероза M. 60.

čoremāš (m.) neki bátorodik; muth fassen — *čoremđāš* bátorít; ermuthigen Tr.

čorgentoš v. *čorčok*.

čorok (t.) negyed; viertel Tr.

čorkiém csipog; zwitschern Tr. — cf. r. чирикать.

čorkom pajgelde? G. 48.

čorknāš felfú, tele fú; aufblasen, vollblasen; надувать.

čersonāš megerősödik; stärker werden; felfuvódik, megdagad; anschwellen; усиливаться, надуваться Tr.

čošnok erdő sűrűje; dickicht im walde; чаща Tr.

čošť mind; alle Gn. 75. — adv. *čon jumom čošť palote* a ki az igaz istent egyáltalán nem ismeri; der den wahren gott überhaupt nicht kennt Ocs. 13. *čošť pudorokten koškokten* egészen leromboltatta; liess es gänzlich zerstören Ocs. 117.

čotem (est.) tűr; dulden Gn. 51. kitart; ausharren Pu. 23. — *čotāš* (m.) Tr. *čētēš* (m.) türelmes; geduldig M. 69.

čotoman kitartó; ausdauernd Ist. 28.

čotor (t.) sűrű erdő; waldesdickicht Gn. 64.

čotorém (est.) reszket; zittern Gn. *čotorém* P. *čotrém* Tr. — *čotornem*: *mālande čotorna* a föld megrendül; die erde bebt Gn. 64. — *čotraltám* megrezzen; vor furcht zusammenfahren Tr. *čotraltar-* megrendít; erbeben machen Tb. 24. *čotroktém* id. Tr. — *čotrém*, *čotraltám*, *čotrēktāš* (m.) Tr.

čotortoš (m.) földrengés; erdbeben Bd.

čotán (t.) palánk; pfahlzaun Tr.

čētkēdōn: *cerkoškō čētkēdōn kaštēn* a templomba mindig (kitartóan) járt; in die kirche ging er immer (ausdauernd) Sm. 12. — cf. *čotkodo*.

čowém csepeg; tröpfeln — *čowaltarém* id. cseppenként önt; tröpfelnd giessen Tr. *čowoldém* megöntöz; begiessen P. 3. *čowolt-fürdik*; baden Uf. 94. — cf. *čewem*; cs. *sowa* wasser.

čewäläs fittyet hány; schnippchen schlagen; ударить щелчкомъ Tr.

čowáltos csepp; tropfen Tr.

čowe (t.) tyúk; henne Gn. *čowo* P. 48. *čowa* Bk. 18. *čöwe* Bd. *čibe* Zol. (v. *čox*) Tr. *čöwö* (m.) M. 36. *čibe* Tr. — Össz. *čowo-šole* tyúkhús; hühnerfleisch P. 48. *čowe-ige* Tr. *čöw-ige* Bd. *csibe*, *csirke*; hühnchen; *némeč čöwe* pulyka; indianhuhn Bd. *č.-sonža* tagsichtigkeit, nachtdämmerungsblindheit; куриная слѣпота Tr.

čöwök fitty; schnippchen; щелчок.

čowoštém, *čowoštálám* Tr. *čowoštálám* (cs.) csíp; kneifen Gn. Tr. *leszakít*, *letép*; herabreißen P. 46. *ložorok č.* szétzúz; zerquetschen P. 46. — *čiboštas* Zol. (v. *čibit-*)

čowoštoš szippanat (csipet); priese; щепоть Tr.

čowotan piócza, harapófógó; blutegel, kneipzange Gn. — *čowotán* blutegel, schnecke; пиявка, улита Tr. — Össz. *č.-kudo* csiga héja; schnecken-schale; *olá-č.* ló-bögöly Tr.

čowozík barázdabillegető; bachstelze; трясогузка Tr.

čöčém csettent; schnalzen; щелкать Bd.

čočam etc. v. *šačam*, *šočam*.

čočmás születés, szülőhely; geburt, geburtsort Tr.

čočmo awaj szülő anyám; meine mutter (die mich geboren hat) Bd.

čočmo hétfő; montag; *šážma*, *šačma* (m.) id. Bd.

čodra durva, vastag, nagy; grob, dick, gross (von graupen, bäumen, menschen).

čodrá erdő; wald P. 3. *čoderá* Bd. *čodra* id. Bk. 20. fenyves erdő; fichtenwald Tr.

čogás (t.) tolvajt bevádol; einen dieb anklagen; доказать вора; vmi bünt felfedezni; ein verbrechen entdecken Tr. — *čogás* (m.) — cf. *cagém*.

čogomás föladás; denunciation Tr.

čogot (t.) kalapács; hammer Tr.

čögön öntött vas; gusseisen Tr. — cf. r. чугунъ t. *čujin* v. *čöjön*.

čojá (cs.) ügyes; gewandt P. 7. ármányos; listig Tr. *čojá* (m.) ibid. — cf. *čajá* (*šoja*?)

čoján titkosan; heimlich (adv.) Tr. — cf. *čojá*.

čöjön-polát (t.) vasház; eisernes haus Pu. 28.

čok (t.) sallang; trodel, franse Gn. 78.

GENETZ ARVID gyűjtésének felhasználásával szerkesztette

SZILASI MÓRICZ.